

KURIER LITEWSKI

w WILNIE dnia 7. Sierpnia V. S. ROKU 1809.

PARYŻ d. 21 lipca. Dziennik 28my d. 14 w Wiedniu., Dunajowe wody podniosły się na stop sześć, zerwały most nowo po bitwie pod Wagram, na palach zbudowany pod Wiedniem; lecz mosty gruntowne pod Ebersdorf bynajmniej nieucierpiały i długo trwać będą. Wszystkie działa na wyspie Loban i Dunaju są podziwieniem wodzów austr: wyznają oni iż od czasów rzymskich niema przykładu, iżby takich robot w czasie wojny dokonano—AX. Karol dla oświadczenia grzeczności Imperatorowi przysłał najprzód GM. Weysenvolf, potem barona Wimpfen i Xcia Jana Lichtenszteyna. Imperator wzajemnie wysłał G. Duroc Xcia Fioulu wielkiego marszałka pałacowego do AX. Karola do Budweys głównej jego kwatery, gdzie przepędził część iedną dnia wczorayszego—Imperator opuścił swój oboz pod Znaym dnia 15go o gtey z rana i przybył o 3ciey po południu do Szenbrun. Oglądał okolice wsi Spitz, która iest szansem przedmostowym Wiedeńskiego mostu. Rozkazał G. Bertrand odrysować tam rozmaite fortyfikacye i one rozpocząć natychmiast tegoż samego dnia. Most Wiedeński na palach ma być naprawiony w najkrótszym czasie—Imperator mianował marszałkami państwa G. Oudinot, Xcia Raguzy i G. Macdonald. Liczba więc pierwsza marszałkow urosła do 14stu. Zostają ieszcze dwa miejsca próżne. Nie ma ieszcze także Półkownika generała Szwaycarow, i Półkownika generała strzelcow, który iest wielkim dygnitarzem państwa—Imperator oświadczył ukontentowanie Chirurgom, a mianowicie ich naczelnikowi Herteloup. D. 7 przebywając pobowisko rozkazał zebrać ranionych, i przeto na placu zostawił Xcia Fryulu, który tam dzień cały przepędził. Liczba rannych astr, którzy w nasze ręce dostali się wynosi od 12 do 13 t. Cesarscy stracili 19 wodzów zabitych albo ranionych. Uważano za rzecz osobliwszą, że officerowie francuzcy rodem s Francyi właściwey, lub s prowincyi przyłączonych, w służbie astr będący, prawie wszyscy zgineli—Przeięto wielu gońców z listami Genza do Stadiona; składają one ciągłą korespondencyą tych dwóch ludzi. Dotykalnie więc dowodzi się wpływ pierwszego do rad gabinetu wiedeńskiego. Jawnie iest tedy odkryta sprężyna której Anglia używała, nakształt puszeki Pandory, dla wylania na ląd europeyski, burzy i trucizny—Korpus M. Masseny Xcia Rivoli obozuje w cyrkule Znaym, korpus M. Davoust Xcia Aversztadzkiego rozłożony w cyrkule Brynskim; korpus M. Marmont Xcia Raguzy stoi w cyrkule Kornneuburg; M. Oudinot pod Spitz naprzeciw Wiednia; Vicekról ku Prezburgowi i Gratz. Gwardya Im-

peratorska powraca w okolice Szenbrun—Zniwo szczęśliwe, i nader piękne plony. Armia ma kwatery w pięknych kraiach, obfitych w produkta wszelkiego gatunku mianowicie w wina.“

Daley monitor kładnie okolny list Napoleona do Biskupow dnia 15 lipca w obozie imperialskim pod Znaym w Morawii pisany w słowach „Pan zastępow pobłogosławił widocznie orężowi francuzkiemu. Zwycięstwa pod Enzersdorf i Wagram powinny wzbudzić uczucia najwyższej wdzięczności w sercach naszych ludow. Chcę przeto ażebyście zgromadzili lud do świątyn pańskich i podziękowali Najwyższemu stosownie do moiego uczucia. Zbawiciel nasz Jezus Chrystus, chociaż pochodził ze krwi Dawida, niechciał żadnego panowania doczesnego: owszem przykazywał ażeby słuchano Cezara we wszystkich jego czynnościach ziemskich. Zaięty był iedynie wielkim przedmiotem odkupienia i zbawienia dusz ludzkich. Jako dziedzic władzy Cezara przedsięwziołem utrzymać niepodległość tronu naszego i nietykalność praw naszych. Statecznie dążyć będę do przywrócenia religii: nadam iey ministrom taką powagę, iakiey nikt dać nie może: słuchać będę ich rady we wszystkim tym co się ściera do rzeczy duchownych i sumnienia. Pośród obozow, trwogi i szczęku oręża postanowiłem otworzyć te uczucia, dla zniszczenia słabych nierozsądnych, złośliwych i szalonych zamiarow dążących do zamieszania moich prowincyi. Nikt nas nieodwróci od celu, do którego trafiamy, ani ta perswazya odciągnie nas od przywrócenia świetności ołtarzom, że one iak wnosili Grecy, Angliey, Protenstaci, Kalwini, nie są zgodne z niepodległością tronow i narodow. Bóg dosyć nas oświecił żebyśmy mieli dzielić podobne błędy: ani my ani poddani nasi boją się tak przepowiadanych skutkow. Jesteśmy przekonani że ten nie ma miłości bozkiej i ducha religii, który interessa niebieskie opiera na znikomych rzeczach świata: bo najwyższy prawodawca powiedział „moje państwo nie iest na tym świecie“

Z Hiszpanii od G. S. Cyr dowodzącego 7 korpusem przyszła następna wiadomość. G. Pino z dywizyą włoską uderzył na twierdzę Quixols. Bronił się uporczywie nieprzyciel na wzgórkach miasto opasujących. Prędko zwycięstwo na stronę pierwszych nachyliło się; i rokoszanie ścigani pomorzem w góry zapędzeni zostali straciwszy 200 zabitych i 7 dział. Dystyngwowali się regiment 2gi letkiej piechoty, regiment 6ty włoski liniowy i dragonowie Napoleona. G. Pino daley pomorzem idąc zaczął być ogniem razony z morza od

flotyli galerney, która na bzegach krążyła: nastawił więc działa przeciwko tym statkom i prędko odpędził na głębinę. Poszło zatem wojsko nasze na nieprzyjaciela spędziło z gór do miasta Palamos i z tamtąd do morza ich wparło: rokoszanie co do jednego albo potoneli, albo na placu polegli. Znaleźliśmy dział 16 i 900 karabinów. Zdobyte tych dwóch małych portów, które były schronieniem nieprzyjacielskim korsarzom, posłużą do utrzymania łatwiejszej komunikacji z Barcelloną brzegami morza, i będą miejscem odpoczynku dla statków pływających ze zbożem.

Anglicy na wielką wyprawę wzięli 19 kompanii artylerji pieszej, a 8 kompanii konnej; ogółem 3240 kanonierów. Wzięli dział 60 18sto funtowych, 40 24ro funt, 110 dział połowych, 44 wielkie moździerze i ogromną amunicją. Wojska wszystkie na wyprawę użyte wynoszą 40 t. ludzi. Officerowie angielscy, którzy pod Cuxhaven byli wylądowali, upewniali, że oni są przednią strażą tej wyprawy. Śmiać się należy z tych układów. Z kim ta potęga połączy się i kogo wesprze? przedzielona od Austrii tylu krajami s Francją sprzymierzonymi. Usilność utrzymania partyzantów zakupionych iest hańbą żołnierza. Zginął Schill z bandytami swoimi nietrafiwszy do Anglików. Duńczykowie czekają z utesknieniem pory odniesienia przykładnej zemsty za wyrządzoną sobie krzywdę. Gdyby w Niemczech północnych odważyli się wylądować, od najsłabszego nieprzyjaciela byliby pokonani. Prawdziwie zaszkodzą Francji kiedy niewylądują. Słychać już że część wielkiej floty pokazała się na brzegach Hollandyi.

WIEDEN d. 17 lipca. Napoleon ciągle w Szenbrun mieszka. Mar: Bernadotte X. Pontecorvo do Francji pojechał. D. 14 X. Lichtenszteym miał audiencyą u Imperatora i bardzo łaskawie był przyjęty. Traktował on z ministrem interessów zagranicznych Champagny. Franciszek 2gi obrzydził rozlew krwi ludzkiej i usilnie ma żądać pokoiu, na piśmie miał wydać wyraźne polecenie AX. Karolowi ażeby zyskać pokoy choćby przy największych ofiarach. Mówią że punkta przedugodne już są podpisane; i jeżeli im wierzyć można, Austria ustąpiła Napoleonowi do jego rozrządzenia między innemi krajami resztę Tyrolu, Karyntyą, Karniołę, Kroacyą i dalsze w tej stronie posiadłości; a tak zostają się przy Cesarzu Austria właściwa, Czechy, Węgry, Szląsk, Morawia: lecz wojska francuzkie nie mają ustąpić aż póki kontrybucya wojenna zapłaconą nie będzie. Tymczasem X. Lichtenszteym wyjechał do Budy po rozkazy od Cesarza, który tam się znajduje. Porobiono zakłady że Napoleon d. 15 sierpnia będzie w Paryżu. To pewnie widzimy że gwardya Napoleona tu ściągnęła i iazda rozłożyła się w okolicach tej stolicy chcąc po trudach wojennych wypocząć i zupełnie urządzić się: piechota zaś linią damarkacyzną podług zawieszenia broni zaięła.

Obywatele tuteysi wyjeżdżają codziennie na pole bitew pod Aspern, Eslingen, Enzersdorf i Wagram. Szańce ogromne we 40 dniach przez cesarskich wysypane wzbudzają powszechne zadziwienie; nikt pojąć niemoże iak można by-

ło one opanować. Naydoświadczeńsi wodzowie fr: sami wyznają że Napoleon d. 5 i 6 sam siebie przewyższył, i więcej taktyki przemysłu w tych dniach okazał, iak w żadnej kampanii, i bitwie, na których tylko byli, nieuczynił. Wielki jego geniusz przemyslił takie śmiałe i pewne obróty, które zmusiły cesarskich do opuszczenia utwierdzonego przez 40 dni obozu. Nielekali się być dobytymi, lecz trwożyli się ażeby nie byli otoczeni. Przewidział nawet Imperator piękny obrót G. Hiller, który ze 40 t. chciał okrążyć skrzydło lewe fr; i dla tego w oka mgnieniu przedsięwzięte zostały środki do zniszczenia zamiarów nieprzyjacielskich. Z resztą sami francuzi oddają sprawiedliwość austryakom, i świadczą że mężnie się potykali, że ich officerowie żadnego niebezpieczeństwa nieunikali.

Sekretarz stanu Hoppe aresztowany został tu przez rząd fr, i na nalegania żony w domu własnym pod strażą zostawiony. Konsyliarz stanu Ratolisko wzięty i do Munich poprowadzony—Regiment konny Berski ma być wcielony do gwardyi imperialskiej—X. Aversztadzki (duc) ma otrzymać tytuł Xcia wyższej rangi (Prince)—Dunay po oddaleniu się cesarskich stał się żeglownym, a zatem nader wielkie wygody przynosić zaczyna dla stolicy—Milicya czeska odebrała rozkaz iść do Pragi i tam się zgromadzić—Praga i Olomuniec mają być utwierdzone iak nayrychciej i naylepiej ile tylko okoliczności pozwolą—Kornieburg i Breitenlehe miały być spalone—AX. Karol wysławszy nocą z dnia 6 wszystkie bagaże naprzód, trzema kolumnami cofnął się d. 7 s. placu bitwy ku Czechom; i główną kwaterę naprzód w Jglau, potem w Pulitzka niedaleko Leutomischel, naresztę w Budweys założył.

Ogłoszono tu następny dziennik czynności wojsk bawarskich pod Wagram. G. MacDonald obiół dowództwo nad 2gą dywizyą bawarską, skoro GL. Wrede d. 6 raniony został pod Gerasdorf. D. 7 Imperator obiół bez pośrednie dowództwo nad bawarczykami i postawił ich w tyle gwardyi swojej w Wolkersdorf. D. 8 połączyli się oni z armią dalmacką i przeszli pod komendę Xcia Raguzy. D. 9 poszli przez Staats do Laab nad Tayą. W Staats regiment 2gi strzelców Króla uderzył na baterię nieprzyjacielską, zламаł huzarów chcących ją zasłonić, ścigał uchodzących aż za Neudorf i zabrał 100 ludzi w niewolę. D. 10 przeszli Bawarczykowie Tayę wyżej Laab i podszli o milę pod Znaim, gdzie nieprzyjaciel na wzgórkach stojący chciał tamować drogę do Teschwitz: bataliony piechoty wdarły się na górę, sprowadzili zaraz artylerję za sobą i s. kłęską odparłszy nieprzyjaciela opanowali Teschwitz piekarnię i magazyn mąki. Nieprzyjaciel dołożył wszelkiej usilności chcąc tę wieś odzyskać, rozpoczęła się bitwa i trwała do gtey wieczorem; trafił nieprzyjaciel wieś spalić, lecz niemógł z niej bawarczyków wyparować. Regiment 15sty piechoty wydarł cesarskim 2 chorągwie. D. 11 rano kiedy X. Rivioli wkroczył do Znaim prawym brzegiem Tai, bawarczykowie poszli w prawo za dywizyą Claparede, o milę spotkali nieprzyjaciela, i natych-

miast artylerya witać go zaczęła. Imperator obeyrzał stanowisko i posłał piechotę z gór kolumnami. O 7mej wieczorem ustał ogień strzelców forpocztowych, s powodu przybycia Xcia Lichtenszteyna do głównej kwatery Napoleona s prozbą o zawieszenie broni. W bitwach d. 9 i 10, pólkownik Floret, podporucznicy Zwerger i Derschau polegli na polu chwały.

O obrótach wojska wirtemburskiego ta jest wiadomość. Cesarscy przegrawszy bitwę pod Wagram ieszcze utrzymywali ieden korpus przeciwko Melk nad Dunaiem; lecz kiedy d. 11 pod Znaym utrzymać się nietrafili, ścigneli i ten ostatni korpus. Azatym pólkownik Wolf z batalionem piechoty ruszył za ustępującymi i trudnił ich ciągnięcie: uderzył na straż tylną, zdobył działo i wielu ieńców zabrał. D. 13 Wirtemberczycowie opuścili zupełnie swoje stanowisko pod Wiedniem, a poszli do Neusztadt. D. 11 po zawartym rozejmie GL. Wollwarth z 2ma regimentami strzeleckimi ruszył do Styryi dla osadzenia twierdzy Grac przez konwencyą francuzom ustąpionę. Lecz gdy G. Giulay odmówił wydania tej fortecy, i oświadczył nieuległość warunkom rozejmu, ruszył w tę stronę G. Vandame z dywizyą piechoty wirtemburskiej dla uskutecznienia rozejmu.

Sasi popisali się należecie w bitwach ostatnich. Mianowicie dystyngwował się służby saskiej pólkownik Petrykowski, któremu nieśczęśliwie kula działowa nogę urwała; w bitwie Frydlandskiej barzo się on popisał; teraz mianowany został przez króla General maio-rem: pólkownicy Gersdorf szef sztabu i Thielman zasłużony, otrzymali podobną rangę. Fryderyk August bawi w Frankforcie: wysłał on G. Funk do Szenbrun dla złożenia Imperatorowi listu, w którym król winszuie odniesionych zwycięstw nad nieprzyjacielem. Saxonia nieśczęśliwa, po oddaleniu się westfalczyków ku północy doświadcza teraz niaizdu od kupy Xcia Oels legionem czarnym zwaney.

Tyrolczycowie nieprzestali walczyć po uczynionym rozejmie; Austriacy nawet u nich będący niezłożyli broni. D. 17 po ogłoszonym już rozejmie tyrolczycowie we wszystkich punktach uderzyli daleko przewyższającymi siłami na badenczyków, wirtemberczyków, bawarczyków i francuzów pod Wangen i Eglof, Kempten, Murnau i Jsny. Stracili rokoszanie w pierwszym miescu 40 zabitych, daleko więcej rannych, i 15 ieńców, w drugim miescu 100 zabitych a 60 rannych; pod Ravensburg stracili 50 ludzi. Pod Kempten 4 t. insurgentów uzbrojonych i 2ma kompaniami austriaków wspartych, długo walczyło wytrzymując ogień działowy i ręcznej broni; kilku kolumnami zachodzili na Jmensztad, lecz wszędzie odparci ustępować musieli; dragonowie fr: uderzyli na uchodzących niewstrzymani lasem pik haczystych, które nakształt bagnetów nastawił nieprzyjaciel: w tej gonitwie stracili rokoszanie kilkaset ludzi, 2 działa i ieden woz amunicyyny. Na Murnau napadł maior Teimer ze 4 t. rokoszanów, i prędko odeprzeć trafił 400 bawarskich żołnierzy: azatym kazał dać sobie 50 wołów, 25 koni, 6 t. ryńskich, wiele płótna, sukna, trzewików i innych rzeczy. D.

18 wieczorem o 7mej Graf Arco przyprowadził korpus z nowozaciężnych złożony; uderzył na rokoszanów nymężniey i po długiej rozprawie zupełnie ich pokonał, kilkaset trupem położył i ranił, go uwięził, 2 działa zdobył, i rozproszonych aż za wąwoz Szarnie zapędził.

Król westfalski do Kasel d. 23 powrócił. Gwardya narodowa i obywatele powitali monarchę radośnemi okrzykami. Wyiechać ma wkrótce do Hannoveru: przybył już tam G. Reubell z dywizyą westfalczyków od 4500. Wojska westfalskie udać się mają do Bremen na brzegi morza północnego—Ludność królestwa west: 3 miliony przechodzi: ludność zaś królestwa wirtemburskiego ledwo milion 181866 dusz wynosi. Bawarya większa od obu tych państw—G. Despeaux przyprowadził do Hanau 6 t. nowozaciężnych: od 2 miesięcy zebrani, już równają się staremu żołnierzowi w dokładności robienia bronią—D. 24 X. Prymas w Frankforcie obchodził zwycięstwa Napoleona. Działa z wieczora ogłosiły uroczystość, odezwaly się nazajutrz rano współz dzwonami: przy ich odgłosie śpiewano Te Deum. Król saski s całą familią, Elektor trewirski, X. Prymas, byli na nabożeństwie. Posłowie, wszystkie władze i lud dziękowali Panu zastępów. Na balu przy odgłosie dział spełniano toasty, dla Napoleona, który jest tarczą federacyi reńskiej: dla króla saskiego, który jest wzorem monarchów, i dla królowey iasniejącej wdziękami i cnotą: dla Xcia Prymasa godnego naczelnika federacyi. Miasto było oświecone s przepychem: na iednym pałacu X. Prymasa 6000 lamp gorzało. Podobne uroczystości były w Munich, Sztudgardzie i innych miastach niemieckich—Austriacy niezawodnie ustąpili z Drezna i Saxonii, ieden tylko Oels skupą swoją przebiega to królestwo.

RZYM d. 10 lipca. Trybunał inkwizycyj i wszelkie iurydykcyje dawniejsze upadły; wszystkie przywileje obalone: wszyscy obywatele zrównani: ieden Kodex Napoleona odtąd obwołany. Kommissia osobna wyznaczoną została do zachowania w całości monumentów rzymskiej wielkości—Z powodu tej nader wielkiej odmiany kładniemy następny o tym kraju opis. Kiedy wybuchnęła rewolucyyna wojna, państwo kościelne miało 800 mil kwadratowych powierzchni i 2 mill: 100 t. mieszkańców, azatym przechodziło niektóre z dzisiejszych królestw co do wielkości a barziej ieszcze co do żyźności i szczęśliwego położenia. Wszystkie te posiadłości w ciągu 10 wieków były nabyte. Po narodzeniu Chrystusa za czasów Konstantyna mieszkań zaczęli Biskupi w Rzymie. W 8mym wieku Pepin król fr: darował Papieżom wydartą Lombordom prowincyą. Karol wielki barziej ieszcze rozrzerzył państwo kościelne. Za czasów reformy Papieże nabyli wiele nowych posiadłości już darem, już orężem, już przez negocyacyą. Z razu nie-tykalne ich kraie, gdy pewney nabyły mocy należec potym zaczęły do klęsk wojennych. Za Karola 5 cesarscy naiechali państwo kościelne i Rzymu szturmem dobyli. Klemens 7 poszedł w niewolą. Lecz zawsze odzyskiwali Papieże przez pokoy i wolność osobistą i całość kraio-
(2)

Od rewolucyi tylko francuzkiey tracic zaczęli. Hrabstwo Venaissin roku 1273 przez Filipa śmiałego Rzymowi darowane, i miasto Avignon w 14tym wieku przez Klamensa 6 za 80 t. złch kupione do Francyi wcielone zostały. Roku 1796 Bonaparte zwycięzca włoski ukarał Piusa 6 za bulle na wsparcie Koalicyi wydane każąc sobie zaliczyć 21 mill: liwrow, i wydać wszystkie szacowne rękopisma i dzieła sztuki. Ru 1797 lutego 17 traktatem Tolentynskim za pokoy zrzekł się pretensyi do hrabstwa Vainessin i Avignon, ustąpił legacye Bonnonią, Ferrarę i Romanią oraz 51 million zapłacił. Roku 1798 z okoliczności zamordowania G. Duphot ogłosił w Rzymie Dyrektoryat Rzpttę; lecz ta po kilku miesiącach upadła, i Bonaparte oddał Piusowi 6 państwo ieszcze 555 mil kwadratowych obszerne i milion 320 t. mieszkańcow mające. Ru 1808 kwietnia 2 wyrok Napoleona zmniejszył to państwo na mil kwadratowych 260 i na 705 t. mieszkańców. Odebrała w ten czas Francya całe nadbrzeże morza adryatyckiego karząc Piusa 7 za nieużycie przeciwko Anglikom środków od Napoleona przedsięwziętych. Zatym prowincye Ancona, Urbino, Macerata i Camerino do królestwa włoskiego wcielone połączyły Francją z królestwem neapolitańskim. Wszakże Pius 7 nie był samowładnym panem nad pozostałą mu resztą, lecz Napoleon przez Gubernatora rządził. Nakoniec wyrok d. 17 maja 1809 w Wiedniu podpisany obalił ten kolos wielkości i potęgi duchowney, tak dawno założony, tak długo kwitnący i świetny, tak straszny mocarstwom europejskim a nawet i drugim częściom świata. Kiedy wynadgrozdzenia chłoneły posiadłości duchowne; Xże Prymas w Niemczech ieden wyniosł się nad innych. Jak ważne te są wypadki czas przyszedł dowiedzie.

Na brzegach Sardyńskich korsarz Pontus z małym statkiem od 30 ludzi zabrał dwa wielkie okręty kupieckie z ładunkiem 2 miliony szacowanym—Na brzegach Liguryi doświadczone takiego wzrostu morza, iakiego nigdy nie widziano: fizycy i astronomowie zatrudniający się wynalezieniem przyczyn, które podniosły wody morskie do tak niezwyчанey wysokości — Na rozkaz Napoleona Inżynierowie włoscy uroczystym obrzędem założyli kamień węgielny na zbudowanie w mieście Vercelli mostu wielkiego, na rzece Sessia, który podług wyrazów Napoleona, łączyć ma Francją z włoskim królestwem. W kamieniu zamknięto, medal złoty z wyobrażeniem Napoleona, noszący ten napis, „Sessia wdzięczna Napoleonowi wielkiemu“ — Flotta angielska złożona z 200 okrętów przewozowych niosąca motłoch ludzi bez żadnego stanu, szukających losu w mordach i rozruchach, krążąca tak długo przed Neapolem, wysadziła nareszcie 5000 w Kalabryi pod Scilla; ten korpus trzy dni łamał artyleryą mury tej twierdzy; G. Partenau przyszedł na pomoc i odpędził nieprzyjaciół, którzy nagle uciekli na okręty, zostawiając w ręku francuzów 200 jeńców. Chcieli anglicy pobudzić lud do buntu, lecz nigdzie najmniejszy rozruch nie powstał. Owszem wiele familii kalabryjskich, które były wyemigrowały do Sycylii, powodem tej komunikacyi, powróciły do Kallabryi, i stawily się przed policją dla otrzyma-

nia wolnego i bezpiecznego pobytu — Oycie S. już wyjechał z Rzymu do Francyi.

SZTOKOLM d. 11 lipca. Wiadoma iest d. 20 czerwca koronacya Karola 13 i Elzbiety Karoliny. Dzwony zapowiedziały z rana tę wielką uroczystość na którą zgromadzili się do stolicy najpierwsi urzędnicy krajowi. Processya zaczęła się o 10tej idąc pośród szeregów gwardyi i milicyi przez całe miasto po wszystkich kościołach. W Katedrze spotkany był król przez arcy-biskupa Lindholm i przywitany słowem „niech będzie błogosławiony ten, który w imieniu Pana przychodzi“ Karol 13 słuchał mszy i kazania siedząc na tronie otoczony od Xiążąt. Pierwszy szambelan przyiósł płaszcz królewski; Karol 13 sam własną ręką zdioł koronę z głowy swojej; i to oboje na ołtarzu położonem zostało. Ambassador Szteding i Arcy-biskup, włożyli płaszcz pomieniony na Karola, który klęcząc przysięgł na biblii; i wraz arcy-biskup namaścił króla w czoło, twarz, piersi i ręce. Potym na tron powróciwszy przyymował koronę, którą mu włożył na głowę minister sprawiedliwości Reichdrost. Herold wstąpiwszy na najwyższy stopień tronu obwołał Karola 13 królem Szwecyi, a lud przy okrzykach toż samo powtórzył. Tymczasem artylerya i flotta po 224 razy ognia dały. Udał się potym Król w płaszczu i koronie, z berłem w prawey ręce, a ziańkiem królewskim w lewey na miejsce przygotowane: dygnitarze nieśli przodem klucze i miecz goły. Królowa zatym na tron poszła, a więc nastąpiła iey koronacya i namaszczenie w czoło i w ręce; przysięgi żadney niewykonała. Potym król powrócił na tron i przysięgę wierności odbierał od dygnitarzów państwa. Zgromadzenie zaczęło pieśń narodową i odprowadziło Króla z processją do zamku. Rozrzucano zatym w mieście koronacyjne medale. Nastąpił daley wielki obiad. Posłowie zagraniczni przypatrywali się całej ceremonii stojąc w katedrach umyślnie wzniesionych. D. 1 lipca Król przyjmował hołd i przysięgę na placu otwartym, gdzie stoi Gustawa 3 statua, od deputowanych z całego państwa stanów szlachty, mieszczan, i ludu.

Nowa konstytucya te ma szczegulniey odmiany. Stany mają się zgromadzać co pięć lat i przy zamknięciu postanawiać dzień, w którym na nowo zebrać się powinny. Wolno królowi zwołać oprócz tego stany w innym czasie. Posiedzenie stanów ma być zawsze w stolicy, jeżeli niezwyчанne przeszkody nie zaydą. Król mianuje mówców i Sekretarzów. Arcy-biskup iest mowcą duchowieństwa. W obradach na różne przedmioty stany wybierają kommissie. Stany nie stanowią w przytomności krola. Stany podatki i ich użycie naczynają, oraz rachunku z wydatków słuchają. Król skarbem szafuje. Radcy pod odpowiedzialność pilnować powinni ażeby te dochody na inne cele nie były obrocone; i obowiązani przestrzegać krola, gdyby on na potrzeby, Stanami nie wskazane, skarby szafował. Reszta później.

Dziś w sobotę ostatecznie benefis Panien Forioso zamknie spektakl francuzki. Artysci dadzą komedyą Nieufność i złość w 1 akcie, oraz wielkie sztuki JP. Forioso widziane i nowe ieszcze.